

І. М. Коваль-Фучило

ЩОРІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ ПОЛЬСЬКОГО НАРОДОЗНАВЧОГО ТОВАРИСТВА

22–25 червня 2017 року в містечку Гневніно, що на півночі Польщі, відбулася чергова щорічна Міжнародна наукова конференція польських народознавців¹, за участю вчених з України, Болгарії, Словаччини. Організатор – загальнопольська наукова структура Польське народознавче товариство (*Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, PTL*). Співорганізатори – Музей Пуцької землі імені Флоріана Цейнови, Національний музей у Гданську, за підтримки уряду гміни Гневніно. Усього в заході взяло участь понад 60 осіб. Цього року місце зустрічі було зумовлено святкуванням 200-річчя з дня народження Флоріана Цейнови. Цього ж року виповнюється 70 років з часу створення відділу PTL у Мшані-Дольній.

Конференція мала назву «Регіони і регіоналізм у перспективі культурної антропології». Робота розпочалася з урядових привітань очільників гміни Гневніно. Доповідачі розповіли про те, що дослідження традиційної культури надають важливу допомогу для творення мережі найцікавіших сіл у Польщі загалом і на кашубських землях зокрема. Пленарне засідання було присвячене аналізу наукового й творчого доробку видатного кашубського письменника, автора кашубської граматики, батька кашубської літератури, фольклориста, громадського діяча Флоріана Цейнови (1817–1881). Дослідник цієї постаті Даніель Каліновський (*Daniel Kalinowski*) розповів про значення провокаційних випадів Ф. Цейнови, який звинувачував церкву в германізації та італізації Польщі. Юзеф Божишковський (*Józef Borzyszkowski*) зробив загальний огляд кашубознавчих етнографічних досліджень, а Анна Квасьневська (*Anna Kwaśniewska*) – про динаміку ве-

сільних звичаїв на кашубській землі. Доктор Зузана Бенушкова (*Zuzana Beňušková*) з Братислави представила різні підходи і критерії для регіонального поділу Словаччини.

Далі робота тривала паралельно в трьох секціях: продовження пленарного засідання, фольклористична секція, українознавча секція. Остання була організована вперше в межах щорічних конференцій Польського народознавчого товариства. Вона мала назву «Культурна спадщина та ідентичність української діаспори в антропологічному контексті». Доповіді були присвячені українознавчому науковому спадку Оскара Кольберга (проф. Збігнев Ясевич), українській символіці, ремісничій культурі, а також дослідженню національної ідентичності українців, примусово переселених внаслідок операції «Вісла».

На фольклористичній секції «Від міфу до постправди. Фольклор, знання й суспільні процеси» виступило вісім доповідачів. Одразу три теми були присвячені особливостям побутування інтернет-фольклору, зокрема принципам виникнення та поширення інформації у всесвітній інформаційній мережі. Важливими спільними рисами класичного фольклору й інтернет-фольклору є засаднича відсутність автора, набуття варіативності, апеляція до наперед відомих знань. Науковці показали схеми поширення інтернет-фольклору, ілюструючи свої доповіді не лише матеріалом з Інтернету, а й із засобів масової інформації. Типовими рисами таких фольклорних фактів є спрощення правди, щоб світ здавався відомим і зрозумілим; недомовки, коли умовні автори лише кидають певні фрази, з переконанням, що закінчення чи початок додумають майбутні читачі / слухачі; маніпуляція суспільною свідомістю. Учені прагнули з'ясувати джерела виникнення певних тем, показати їх вплив на суспільну поведінку.

Чотири доповіді, зокрема й моя, були присвячені усноісторичним оповідям. У поле дослідницької уваги потрапили розповіді про події після Другої світової війни на півночі Польщі, про особливості формування регіональної свідомості на теренах Ниж-

ньої Сілезії, про польсько-кавказьку битву зі спільним ворогом у загонах імама Шаміра, про розповіді українських і польських переселенців із зони затоплення внаслідок будівництва ГЕС. Заочну участь у роботі фольклористичної секції взяла також зав. відділом української та зарубіжної фольклористики ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України, к. ф. н. Л. Вахніна.

Популярний на теренах Польщі туризм у межах своєї країни активізує появу та відродження святкування дня села. Місцеві носії традиційної культури, працівники культурної галузі на підставі автентичних фольклорних та етнографічних даних, залучаючи авторську фантазію й орієнтацію на потенційного відвідувача, відроджують, реставрують, а часто й вигадують нові атракційні форми для приваблення гостей. Одна доповідь була присвячена динаміці й прагматиці таких святкувань.

Наступного дня робота тривала в чотирьох секціях: «Картографування постмодернізму в польській суспільно-культурній антропології», «Ентузіасти, колекціонери та дослідники народного одягу», «Регіон: Азія. Сучасні культурно-суспільні виклики в сучасній Азії», «Музеезнавча секція РТЛ». Науковці обговорили проблеми різних підходів до об'єктів дослідження в антропології, етнології, етнографії; зв'язки народознавчих дисциплін та політичних процесів; засадничі зміни в побутуванні традиційної культури.

Крім роботи на секціях та участі в щорічному з'їзді делегатів Польського народознавчого товариства, дослідники та музейні працівники мали змогу познайомитися з матеріальною й духовною культурою кашубського краю. Організатори подбали про екскурсії тереном, відвідання музеїв і туристичних маршрутів.

ПРИМІТКА

¹ Із програмою конференції можна ознайомитися на сайті РТЛ: <http://ptl.info.pl>.